

N:o 16.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 15 Oktober 1888.

Pris: Helt år 5 kr., Lösa 25 öre
Bilagan I: 75 öre, II: 50 öre.

Årg. 8.

Beethovens och Schuberts sista grafläggning.

Währingerkyrkogården i Wien har i sextio år varit hviloplatsen för musikheroerna Beethovens och Schuberts stoft; det var den 29 mars 1827 som Beethovens dödliga del öfverlemnades åt grafvens ro och redan i november året derpå nedsänktes Schuberts stoft i grafven helt nära det ställe, der den förra hvilade. I listiden hade de stora tonmästarne aldrig kommit i närmare beröring med hvarandra, ehuru deras bostäder i Wien voro helt närbelägna, men det synes nästan som om de icke skulle ha kunnat lemna detta jordiska utan, att deras kostnärssandar trädt i gemenskap med hvarandra. Under sin sista sjukdom blef Beethoven bekant med Schuberts sänger och yttrade sig om dem med mycket beröm, och Schubert hyste å sin sida en till dyrkan gränsande beundran för Beethoven. Också då han låg på sitt yttersta och feberfantasierna förde honom bort till kyrkogården sysselsatte den före honom hädangångne konstbrodern hans tankar. »Här ligger inte Beethoven» yttrade han under febern till sin broder Carl, och i dessa ord jemte det att Beethovens namn annars ofta gick öfver den döendes läppar fann man särskild anledning att lägga hans graf i närheten af dennes, så att endast några grafvar skilde dem åt.

Ännu närmare och under lika stora hedersbetygelser hafva sångens och instrumentalmusikens furstar blifvit förenade, då nyligen deras jordiska lemnningar högtidligen flyttades till den stora centralkyrkogården i Wien, der deras ben nu funnit sin sista hvila under minnesvårdar, som väl generation efter generation skola hållas i helgd och hugfästa de odödliga tonkonstnärernas minne.

Beethovens nya grafläggning egde rum den 21 sistl. juni, och denna —

likasom Schuberts — var den tredje i ordningen. Redan år 1863 uppgräfdes nämligen hans lik och kistan af trä utbyttes mot en af metall, hvori den dödes ben blefvo nedlagda, nämligen främre delen af kraniet med delar af det bakre, båda sidorna, arm och handben, bäckenet och lårbenen. Ryggkotorna uppträdde på ett hampsnöre. Man ställde då vid den dödes fötter ett skrin, som innehöll lemnningar efter svepningen och lösa ben som funnos i kistan. Metallkistan är på locket prydd med en Kristusbild, vid fotändan står på en liten plåt namnet *Beethoven*. Denna exhumation föranleddes af direktionen för Musikvännernas sällskap i Wien, som efter en besigtning af Beethovens och Schuberts grafvar fattade ett beslut »att försäkra Beethovens och Schuberts jordiska kvarlevor mot ytterligare sig kringgripande förgängelse.» Om denna uppgräfnings och likbesigtning utkom samma år en broschyr: »Actenmässige Darstellung der Ausbegrabung und der Wiederbeisetzung der irdischen Reste von Beethoven und Schubert. Veranlasst durch die Direction der Gesellschaft der Musikfreunde des österreichischen Kaiserstates im October 1863.» Dr Gerhard von Breuning, son till Beethovens barndomsvän och som gosse ofta i sällskap med Beethoven under hans sista lefnadsår, bevistade denna likuppgräfnings och talar derom i sin intressanta bok »Aus Dem Schwarzspanierhause»*. Breuning yttrar här följande: »Det var fysiologiskt högst intressant att finna Beethovens kompakta, tjocka hufvudskål och Schuberts nästan qvinligt tunna öfverensstämma i afseende på uttrycket för musikkarakteren.» Br. nämner också att man i Beethovens kranium fann sista oxeltanden på neder-

* Se Svensk Musiktidning 1886 n:r 18, 19 och 20 uppsatsen »Om Beethovens sista lefnadsår» med porträtt från B:s ungdomstid och afbildning af Schwarzspanierhaus, hans sista bostad.

käken till venster väl plomberad med guld, hvilket synes honom i dubbelt hänseende märkligt, då man knappt kunde vänta sig en sådan plombering på 20-talet eller att Beethoven velat underkasta sig en sådan. Beethovens och Schuberts kranier blefvo vid nämnda tillfälle fotograferade och gipsaftryck togos af dem. Beethovens tandrader visade då några luckor ehuru i listiden några sådana ej förekommo; tänderna hittades emellertid icke i kistan. Exhumeringen af Beethovens och Schuberts lik räckte då från d. 13:de till 22 okt., hvarunder dr Breuning såsom direktionsmedlem af Musikvännernas sällskap hade Beethovens hufvudskål i sitt förvar och hans kollega dr Standhartner Schuberts. »Hvilka egna känslor af rörelse och vördnad beherskade mig ej» — yttrar Breuning — »då jag under denna korta tid var i besittning af detta hufvud, renade det från stoftpartiklar, tog gipsaftryck af kraniets bas för prof. Seligmann och om natten förvarade det bredvid min säng, korteligen med stolthet bevakade detta döda hufvud, från hvars mun jag fordom så ofta hört det levande ordet ljuda.» Vi ha gjort denna lilla afvikelse i framställningen af Beethovens sista grafläggning till fullständiggande af historiken om de Beethovenska likflyttningarne och återvända nu till framställningen om den sista grafläggningen.

Då man sent på eftermiddagen den 21 juni i närvaro af en mängd församlade personer öppnade Beethovens graf visade sig metallkistan oskadad, endast starkt oxiderad. På locket fanns ännu kvar resterna af en halft förmultnad lagerkrans. Efter några fruktlösa försök att öppna det vid kistans öfre ände befintliga förrostade låset med den dit hörande nyckeln måste man bryta upp locket. Skelettet befanns då alldeles i samma läge som det erhöll 1863. Innan kistan åter tillslöts och insattes i en ny, i beredskap stående

zinkkista afspelades en ganska pinsam scen, hvori pietet och vetenskap stodo emot hvarandra. Representanter för det antropologiska sällskapet hade af borgmästaren Uhl sökt utverka tillåtelse att i sin vetenskaps intresse företaga mätningar på Beethovens hufvudskål. Tillåtelsen blef efter mycken motsträfvighet meddelad under vilkor, att mätningarna under behörig uppsigt företoges på ett sätt, hvarigenom skyldig vördnad för den döde icke åsidosattes. Emellan representanterna för myndigheterna och för vetenskapen uppstodo nu inför den öppna kistan tvistigheter angående sättet för mätningarnes företagande, så att slutligen kistan flyttades in i kapellet, ledsagad af de församlade, som med blottade hufvuden åtföljde densamma. I kapellet kunde slutligen vetenskapsmännen efter medgifvande af de närvarande representanterna för den Beethovenska släkten vinna sin önskan och professor Toldt verkstälde nu mätningarna*. Beethovens hufvudskål visade sig tjock och stark, venstra delen betydligt kraftigare än den högra, bakhufvudet var platt hvälfadt, gommen platt; öfverkäken egde endast några få oxeltänder i behåll; tandhålorna syntes utvisa att framtänderna lågo snedt och takformigt öfver underkäkens tänder, hvilka voro fullständigt i behåll med undantag af de båda yttersta oxeltänderna på venstra sidan. Efter prof. Toldts åsigt var Beethovens ansigtsbildning tydligen en framspringande, mulattlik. Af ögonhålorna visade sig den ena större än den andra, hvilket dock ej förutsätter att ögonen voro olika stora. Öfver mätningarna gjorde prof. Toldt ytterligare följande intressanta meddelanden:

»Vid första exhumeringen af Beethovens lemningar år 1863 togs ett gipsaftryck af hufvudskålen om hvars noggrannhet och värde för bedömande af formen på Beethovens hufvudskål tvifvel uttalades från ett och annat håll. Härtill förefanns också skäl, då man visste att Beethovens hufvudskål redan då sönderfallit i flere stycken och att somliga delar deraf alldeles felades. Då en ny afgjutning af detta högst märkvärdiga kranium af flera skäl icke var möjlig, så blef vår första uppgift att undersöka om och i hvad mån den befintliga afgjutningen är af något vetenskapligt värde. Vi ha kommit till det resultatet att afgjutningen med hänseende till ansigtsdelarne och hjerntrakten är verkställd med all i sådant fall möjlig noggrannhet och derför fullkomligt pålitlig, att dock formen af hjernkraniet ehuru i allmänhet rik-

tig, likväl i enskilda delar knappast torde dermed återgifvas fullt tillförlitligt.»

Här må äfven anmärkas att år 1863 prof. Wagner för att fastställa orsakerna till Beethovens döfhets bortsågat hörselorganerna ur kraniet. Dessa delar ha förkommit. Såsom det påstås skulle en fransk läkare hafva lagt sig till dem, men då man en gång stälde honom till rätta derför gaf han till svar: »Quant aux oreilles de Beethoven je n'en ai jamais entendu parler».

Efter det ofvannämnda obehagliga intermezzot blef kistan tillsluten och en säkerhetsvakt posterad framför grafkapellet, då kistan måste stå kvar der öfver natten. På eftermiddagen den 22 juni omkr. $\frac{1}{2}$ 2 församlade sig deltagarna i den egendomliga men gripande högtidligheten. Af föreningar, myndigheter och enskilda personer hade blommor och kransar i stor mängd blifvit sända. Två kransar gjorde sig särdeles bemärkta, den ena med ett långt rött band som hade inskriften »Familjen Beethoven» — anhöriga till döttrarne af Karl van Beethoven, komponistens brorson — och den andra särdeles stor oah praktfull med tillegnan: »Åt Ludvig van Beethovens minne af rikets hufvud- och residensstad Wien d. 22 juni 1888». Från Berlin hade hr Herm. Wolff i egenskap af direktör för de filharmoniska konserterna och på uppdrag af musikhögskolan och och Sternska sångföreningen öfversändt kransar.

Begravningsståget, hvori man såg representanter för de högsta stats- och stadsmyndigheterna, för sång- och musikföreningar, för teatrarne, Musikvännernas sällskap, konservatoriet, skriftställare- och journalistföreningarna samt musiker och framstående personer, ordnade sig framför kyrkogårdsporten, der kistan var uppsatt på en med åtta svarta hästar förspänd likvagn. Framför denna rad en person med ett florbetäckt lageromkransadt begravningsstandar, derefter följde två ryttare med lanternor och två blonstervagnar. Bakom den med glastrutor tillslutna likvagnen bars på ett rött hyende en femtaggig krona; facklorna som buros utmed likvagnen voro prydda med vapensköldar, på hvilka man såg bokstäfverna L. B. Ståget skred långsamt fram utan musik öfver Wäringers-hufvudgatan och öfver Ringstrasse till Schwarzenbergplatsen. Här slöto sig till ståget professorerna och lärjungarne vid konservatoriet äfvensom kapellmästarne vid infanteriregementena i Wien, och omkr. kl. 4 anlände processionen till centralkyrkogården. Professorerna vid konservatoriet buro kistan till bisättningshuset der den nedsattes på en katafalk. Lydbiskopen dr. Angerer förrättade här med stor pomp och ståt jordfästningen och ståget rörde sig nu mot grafven. Denna är belägen mellan de för Mozart och Schubert utsedda grafplatserna i

en af löfverk bildad nisch, hvori en trogen afbildning af den på Wäringerskyrkogården uppresta minnesvärden reser sig, nämligen en obelisk af hvit marmor. Denne uppbär på midten en lyra och vid sockeln namnet *Beethoven*. Efter den andra jordfästningsakten, hvilken biskop Angerer med rörd stämma utförde — han hade för öfrigt såsom en 6-årig gosse bevistat Beethovens första grafläggning för 61 år sedan — sjöng Stefanskyrkans kapell Libera och Responsorierna och under Hellmesbergers ledning utförde sångföreningen Beethovens »Amplius». Hofkapellet, som efter programmet skulle ha utfört detta stycke, blef vägradt tillstånd att biträda(!). Nu framträdde Lewinsky till grafven och höll ett gripande tal som, med anslutning till det af Grillparzer för Beethovens första begravning skrifna eftermälet, var författadt af hofrådet Weilen. (Forts.)

August Södermans manuskriftsamling.

Anteckningar af A. L.

18. Contrapunktiska studier (teml. digert häfte). — En notbok på 92 sidor i stort oktavformat. De sista 10 bladen äro franslitna och fyllas af hvarjehanda studier, hvaribland första utkastet till fugan »Öl och bränvin» ur Bondbröllopet samt »Andakt» ur Fantasier à la Almqvist, äfvensom diverse med blyerts (troligen senare) ditskrifna skissfragment till Alfsol, Messan, Minna satt i lunden, Orleanska jungfrun m. m. Den föregående, egentliga och sammanhängande studiekursen, som påtagligen utgör Södermans öfningar för Richter i Leipzig, fyller 72 sidor och är delad i fyra afdelningar, hvardera med särskild numereringsföljd för uppgifterna. Första afdelningen omfattar 15 uppgifter. Redan första uppgiften innehåller sex olika öfningar öfver samma cantus firmus i basen, nämligen not mot not, två mot en, två och fyra mot en, fyra och åtta mot en samt blandade tidvärden. Man ser genast af de af läraren rättade ställena, att Söderman icke förut haft någon vana vid dylika öfningar. Men då han redan hade en sexårig praktisk erfarenhet såsom dirigent och operettkompositör, så gjorde han snabba framsteg, ehuru ännu i de sista uppgifterna lärarens hand stundom är synlig, särskildt för att korrigera förtäckta paralleller, dem Söderman aldrig lärde sig undvika, förmodligen af samma skäl som Dumbom ej kunde lära sig teologi, emedan »han kunde aldrig rätt begripa hvad ingen menska kan förstå». Redan i ex. 2) synes en förberedande åntydan hafva gifvits om dubbla kontrapunkten, eftersom der är af lärarens hand upptecknad den bekanta serien

* Dessa utvisa följande siffror: rummet mellan båda kindknotarna 109 millimeter, kindbensbredden (Jochbeinbreite) 199 mm.; näsrotbredden 28 mm.; minsta pannbredden 107; öfverkäkshöjden 64; näshöjden 44,2; näsbredden 26,5; ansigtslängden 110; högra ögonhålans bredd 43; venstra ögonhålans d:o 41; ögonhålans höjd 36; underkäken 207; nedre ansigtsbredden 99; allt millimeter.

1 2 3 4 5 6 7 8
8 7 6 5 4 3 2 1.

För öfrigt fortgå öfningarna raskt i enkel kontrapunkt med växlande tidvärden. I ex. 4) införes $\frac{3}{2}$ -takten. Ex. 6) står blott antecknad »Composition», likaså ex. 10). Dessa fria kompositioner, som lärjungen förmodligen till omväxling fick emellanåt företaga, stå icke införda i detta häfte; kanske har man att söka dem i åtskilliga motetter och psalmer, som äro daterade Leipzig. Med ex. 11 börja öfningar i tvåstämmigt kanon, hvartill i ex. 12 lägges en, i ex. 14) två kontrapunkterande stämmor. Ex. 15) utgöres af korta fyrstämmiga satser i dubbelkanon, d. v. s. två och två stämmor imitera sins emellan. — I andra afdelningen börja fugastudierna, först med bildning af »Führer», »Gefährte» och ett eller flere motto, sedan med insatser och »Engführung», slutligen med två-, tre- och fyrstämmiga fragment till fugor, summa 10 öfningsexempel, hvaraf n:r 5) och 8) utgöras af fri »Composition». — Tredje afdelningen innehåller utförda fugor, fyra tvåstämmiga, tre trestämmiga och tre fyrstämmiga, det hela bildande 10 nummerade exempel, hvaraf dock vid n:r 3), 8) och 9) blott är antecknad »Composition». — Fjerde afdelningen, 7—8 nummer, utgöres af nästan idel »kompositioner», utom en utskrifven fuga, hvars tema befinnes vara det, som sedan ingick såsom Osanna i »Andliga sånger». En annan intressant upptäckt gör man i återfinnandet bland de trestämmiga fugorna af första upphovet till den härliga andra satsen i »Die Wallfahrt». Öfver hufvud röjer Söderman stor talang i uppfinnning af pregnanta fugamotiv.

Vid ex. 5) af sista afdelningen står antecknad: »försummad». Som detta är enda gången detta ord förekommer, vill det synas, att Söderman i det hela skötte sina lektioner exemplariskt. Utan tvifvel är det nämnda försummade lektion som åsyftas i ett efterlemnadt bref (antagl. koncept) till »Der Musik Director Hochadl. Herrn F. Richter», dateradt 26 febr. (alltså 1857), hvori Söderman ber om ursäkt för att han ej kan komma på den dagens lektion, emedan han »leider bis heute nichts geschrieben». Som den försummade lektionen befinner sig bland de allra sista, så skulle, i fall den af Södermans anhöriga ihärdigt vidhållna traditionen om blott tvenne månaders kurs för Richter vore riktig, denna kurs hafva börjat först i december 1856. Men då Söderman bevisligen redan i början af september var i Leipzig, så frågar man sig: hvad gjorde han då de första månaderna vid sina studier? Någon undervisning i harmoni eller instrumentation behöfde han på sitt dåvarande stadium alls icke; att han genomgått någon kurs i formlära (sonat-form etc.), därför ha ännu icke anträf-

fats några vitnesbörd och det är knappt troligt, då han aldrig komponerat någonting i sonat-, kammarmusik- eller symfoniväg, utom en i manuskript befinnlig pianoquartett, skrifven före Leipzigräsen. Nyss nämnda tradition torde väl få anses tills vidare tvifvelaktig, helst det synes svårt att på två månader medhinnas en så pass utförlig kurs som den ofvan beskrifna.

Söderman hade tjänstledighet vid d. v. Mindre teatern från 20 juni 1856 till samma tid 1857, enligt hvad framgår af ett af Stjernström undertecknad dokument, hvori denne äfven förbinder sig att till Södermans »resa och underhåll bidraga med en summa af sexhundra (600) Riksdaler Banco, som kvartaliter hos mig får lyftas af dess fader, musikdirektoren hr J. W. Söderman eller dess ombud». Äfven utlovas en recett åt den unge Söderman. Att denne liksom hans broder Fritz i Leipzig gjorde af med för mycket pengar, beklagas af fadern (27 febr. 1857) i ett bref till båda sönerna, hvarur här må anföras följande: »Mina kära herrar söner! Edert vemsfulla och sorgliga bref kom mig i måndags tillhanda; jag jemte flera hemmavarande hafva gjort våra betraktelser öfver eder hushållning med penningar, och alla varit öfverens derom, att antingen bli ni temmeligen kuggade, eller ock ha ni ännu icke hunnit studera er in i den rätta hushållningsmetoden, ty efter hvad hittills visat sig med Augusts behofver, skulle hans underhåll på året uppgå till lika mycket som hela hushållet här hemma. — Herr Stjernström förvånar sig äfven öfver att Augusts underhåll icke vill räcka tills ni kommer hem, då likväl Ludvig Norman försäkrat honom att på 1,000 Rdr Banco kan en ensam person godt lefva i Leipzig, äfven deri inberäknadt hvad lärdomen kostar; dervid stödjer sig Stjernström, och vill ogera så tätt på hvarandra punga ut med hvad han annars kvartaliter ämnat utbetala; dock har jag tagit löfte af hr Stjernström, att i händelse August skulle framdeles utom anslaget, behöfva ett par hundra Riksdaler till hjälp å hemresan, han finner sig beredd att försträcka dig dessa penningar, som sedan efter öfverenskomelse får afbetalas eller afqvitteras å lön.» — Kanske är det blott detta senare extra löfte, som gifvit upphof åt den beskyllningen mot Stjernström, att han skulle tagit igen hela sitt understöd på Södermans lön.

Från Stjernström föreliggva två mycket vänliga och förtroendefulla bref till Söderman i Leipzig. Ur det förra (1 nov. 56) anföras vi: »S. H. T. Heder och tack för skrifvelsen af d. 21 okt. Att det gläder mig innerligt det Tit. tyckes komma att få nytta af sin vistelse i Leipzig, behöfver jag ej skrifva om, det vet Tit.; tag tiden i akt och hör och se allt hvad en konst-

när i Tit. väg kan hafva nytta af och använd sedan allt till grund för en framtida existence. Affärerna gå ypperligt, men orkestern den är icke på långt när så god den fordom var, om det nu är för det »lilla Surre» icke för an den eller att den försämrat sig, nog af den är mera klen och Gille är på icke vis lämplig att sätta lif i spelet; en stor lycka var det att Berens var uppe i Stockholm och förde an Sommarnattsdrömmen, ty Gud vet huru det annars hade gått! Berens operett hördes med nöje, den är nu gifven 10 ggr och står ännu kvar på repertoiren. Arlberg har gjort lycka som Shakespeare, men m:lle Rydbergs sång tog sig icke bra ut». — Ur andra brefvet (19 maj 1857) anføres: »Af innerligaste hjerta gläder mig höra det Tit. tror sig hafva haft nytta af sitt vistande i Leipzig, men en sak skulle jag tro vore af nöden — försök att få någon af Tit. kompositioner uppförda, vare sig på teatern eller i concertsalen, endast de kunde komma under en offentlig kritik, det skulle enligt min tanke gagna Tit. för Stockholm mycket. Hvad organisationen af orkestern för ett kommande beträffar, är jag mycket med om att engagera en kvartett, men jag önskade att ingenting i den vägen behöfva bestämma förr än Tit. vore hemma, på det Tit. sjelf fick välja och bestämma förmågorna. Af detta och flera skäl skulle jag anse det vara af högsta vikt att Tit. kom hem så fort sig göra låter, ty stora förändringar förestå, som för Tit. kunna blifva i allo fördelaktiga.»

Vid den omtalade organisationen af orkestern var en plats äfven afsedd åt Fritz Söderman. Denne stannade längre i Leipzig än sin broder och skref derifrån efter Augusts hemkomst till honom ett bref (8 juli 57), hvarur följande interiörer kunna vara af intresse: »Som jag ser, har idén med löner för orkestern gått upp i rök, men få vi bra betalt för repetitionerna, så äro vi ändå räddade. För öfrigt öfverlåter jag min sak i dina händer. — Min värdinna helsar dig, hon går ännu alla dagar och muckar öfver att hon ej fick vårt porträtt, hon spekulerar nu på att åtminstone få mitt, men det slipper hon nog. Någon riktigt glad afton har jag ej haft sen kära bror for, ty de godhjärtade finnarne äro ändå bra trögkörda. Den enda som har något lif, så är det Meissner, ty han spelar åtminstone billard — — Mitt scherzo som satte mig så mycket myror i hufvudet, har ändtligen blifvit färdigt, och Richter var mycket belåten dermed. Han hade visserligen att anmärka, men med motiverna var han utomordentligt tillfreds. Gubben mår för öfrigt väl, och är om möjligt ännu småtrefligare än förut.»

Så mycket tills vidare, såsom bidrag till karakteristiken af Södermans stu-

dier och vistelse i Leipzig 1856—57. Frandeles kanske materialet skall flyta rikligare, då vi ha att motse nya brefsamlingar. (Forts.)

Robert Schumanns bref.

(Forts. och slut).

Leipzig d. 13 Mars 1840.

Som en ringa belöning för dina två sista bref är här något. Dessa sånger äro mina första tryckta, kritisera dem därför icke alltför strängt. Medan jag komponerade dem gick jag helt och hållet upp i dig. Utan en sådan brud kan man icke heller skriva en sådan musik, hvarmed jag just framför allt vill sjunga ditt lof. — Äfven i mina operaplaner må du få en liten inblick. Sänd bud till ett lämbibliotek efter andra delen af Hoffmans »Serapionsbröder». Deri fins en berättelse, »Dog und Dogaressa», läs uppmärksamt igenom den, tänk dig allt på scenen och säg mig din mening, dina betänkligheter. Det är det allt igitom nobla och naturliga, som behagar mig i denna novell. Jul. Becker skall få taga hand om versarne, utkastet har jag redan gjort sjelf. Det är min fasta föresats att skaffa mig detta nöje i sommar och du skall säkert säga din diktare mångt upplifvande ord. Glöm alltså icke boken, men tala annars icke om detta för någon. — — —

Leipzig d. 18 Mars 1840.

— — Med Liszt är jag tillsammans nästan hela dagen. I går sade han till mig: »det är redan likasom om jag känt er i 20 år» — mig är det på samma sätt. Vi äro redan ganska ogenerade mot hvarandra, och han gifver mig i det hänseendet ofta god anledning, då han har blifvit allt för nyckfull och bortfjäsad här i Wien. Så som han spelar — öfver all måtta dristigt och nästan förtryckt och å andra sidan så fint och doftande — har jag ännu aldrig hört. Men, Clara detta är icke längre min verld. Konsten så som du utöfvar den, och jag också ibland, när jag komponerar vid pianot, denna sköna känslofulla hjertlighet, bytte jag dock ej bort mot all hans prakt. Och den är icke heller alldeles fri från prål. Det är dock bäst att jag icke talar mera derom i dag. — — —

Leipzig d. 20 Mars 1840.

— — — I dag har jag önskat dig hos Liszt. Han är dock ett fullkomligt undantag. Han spelade af Novellerna, af Fantasien och Sonaten så att jag blef alldeles betagen. Mycket spelade han annorlunda än jag hade tänkt mig det men städse genialt, med en innerlighet och dristighet i känslan,

som han väl icke hvar dag är mäktig. Endast Becker var närvarande; tårarne stodo honom i ögonen. Stor glädje hade jag isynnerhet af den andra Novelletten i D-dur. Du kan svårigen tänka dig den verkan som den gör, han vill också spela den på tredje konserten han ger här. Den andra konserten har han ännu icke gifvit; han föredrog att lägga sig till sängs och två timmar före konserten tillkännagifva att han var opasslig. Att något felades och felar honom har jag allt skäl att tro. För mig var det välkommet, då jag nu har honom hela dagen i sängen och utom mig endast Mendelssohn, Hiller och Reuss kunna komma in till honom. — — — Tänk dig, han spelade vid sin konsert på ett af Härtels instrument, som han aldrig sett förr. En sådan tillit till sina tio fingrar behagar mig i hög grad.

Leipzig d. 4 Maj 1840.

Vid texten till operan stöter jag jämt på nya svårigheter; det fattas mig öfver hufvud ett tyskt djupt element i den. Men man bör också försöka sig i den riktningen och jag vill ej släppa tag. — — — Att röra mig i det fria får jag ej tid till och kammarluften gör mig alldeles grå i skinnet. Jag tycker alltjemt att jag ännu icke uträttat nog här i verlden (t. ex. i jemförelse med Mendelssohn) och denna tanke pinar mig, ehuru jag nog vet att det gifves sådana som äro trögare än jag. — — —

Leipzig d. 15 Maj 1840.

— — — Återigen har jag komponerat så mycket att det ofta syns mig rent af ohyggligt. Men jag kan icke annat, jag kunde sjunga mig till döds som en näktergal. Eichendorff'ska sånger fins det tolf, och dem har jag redan glömt för att börja på något nytt. Operatexten ängslar mig. Jul. Becker bragte mig nyligen ett prof, hvaraf jag ser att han knappast är uppgiften vuxen. Att komponera tarfliga ord är mig en leda, jag begär ingen stor skald, men vackert språk och temperament. Att öfvergifva den vackra planen vill jag dock ej, och dramatisk talang känner jag mig obetingadt ega. Du skall väl undra öfver hvad ensemblenummer, som kunna förekomma. — — —

Leipzig d. 31 Maj 1840.

— — — Du skall förvånas öfver allt det jag på kort tid fått färdigt ända till renskrifning. Nu skulle jag då en gång höra upp men kan dock ej — — — För den myckna musiken vänjes jag alldeles af med att skriva och tänka. Du kan nog märka det på mina bref. Nu känner jag det så smärtsamt, att jag inte slagit mig på någonting annat här i lifvet än musik. Du talar i ditt sista bref om »det

rätta stället» dit du gerna ville ha mig — flyg icke för högt med mig — jag önskar mig intet bättre ställe än ett piano och dig i närheten. En kapellmästares fru blifver du nu icke i detta lifvet, men inom oss gå vi upp mot hvilket kapellmästarepar som helst, icke sant? Du förstår mig redan — — — Nu är jag dock kommen till op. 22. Det hade jag vid opus 1 aldrig kunnat tänka mig — på åtta år äro 22 op. nog. Nu vill jag prestera två gånger så mycket och sedan dö. — Många gånger förekommer det mig likväl, som om jag beträddt helt nya vägar i musiken.

Till tenorsångarnes naturhistoria.

(Ur Neue Musik-zeitung).

Vi lefva i en tid af jernbanor, monumenter, kontraktsbrott, aktiesällskap, musikfester och — en enorm brist på tenorer. Denna brist alstrar öfverflöd på underordnade organer, som dominera i operaverlden; den alstrar öfverskattning, arrogans och oproportionerliga anspråk, åstadkommer en massa störande förhållande på tonkonstens område, bildar partier, fraktioner och kastar ständigt handsken åt kritiken. Vi upptaga den och första stöten vi göra träffar rakt i hjertat på — sanningen. Herr A. i Z, kunde lugnt röka sin pipa i fädernehemmet ända till sin sista dag, han hade kunnat sjunga sin visa till egen hjertefröjd och sina grannars förnöjelse. Men den första ton man fick höra af honom blef också svanesången för den borgerliga lycka, hvaraf han njöt i all sköns stillhet och trefnad. B. hör honom, är alldeles förtjust och hemtar C. och D. till vittnen. A. måste upprepa sin sång; åhörarne rusa bort liksom besatta, och likt en präriebrand sprider sig ryktet om hr A. — Min Gud — heter det — hvilken lycka skall ej han göra? Hur då? Har han funnit den vises sten eller fått sig en rik fru? Eller har han kanske erhållit någon lysande anställning? — Ack, anställning! Inte behöfver A. någon anställning; han skall snart anställa sig sjelf — korteligen A. har en tenorröst. — »Ni måste gå in vid teatern», heter det öfverallt, »och det så fort som möjligt, innan ni återkommer till besinning!» Från den stunden vet icke hr A. hur han har det. Sitt hedsamma och nöjsamma yrke har han fått leda för — han går hela dagen omkring lik en sömngångare, drömmer om ära och glans, lagrar och skatter, ett lysande lif, om ostron och champagne, och det dröjer ej länge innan hr E. gör honom ett besök. »Hvilken ära, hr musikdirektör!...» A. blir nu examinerad; om ett par minuter är allt afgjort. E. är förtjust öfver

den underbara rösten. »Till teatern, till teatern, min vän!» utropar han och omfamnar honom. — »Jag ville nog gerna det, men jag känner inte en enda not.» — »Hvad nu, noter!» svarar E. »sådant lappri! Lärkorna och näktergalarna känna heller inga noter och hafva ändå den största publik i världen. Ni har bland hundra förutsättningar för att blifva en annan Wachtel de nittionio, det vill säga rösten; det som fattas skänker er scenen. Jag kläcker ut er, och det skall ingen människa om fyra veckor kunna höra att ni dessförinnan var ett rått ägg.»

Kontraktet afslutas, och afputsad efter den moderna skolans grundsatter beträder mannekinen scenen. Den humana kritiken har behörigen förberedt allmän nyfikenhet och det kunde sålunda ej klicka att hvarje armstjock ton, hvarje ettstruket skri, hvarje affekterad utsirning voro blixtar på hvilka följde en dundrande bifallsåska. Vox populi vox dei! O du missförstådda ordspråk! »Har icke hela folket jublat emot mig?» resonerar hr A., redan bärande hufvudet högre än förut. »Alltså är jag en utkorad, en sångare di grace cartello!»

I kraft af detta kärnspråk och tidningarnes honungsgift — ty recensioner är det enda som A. läser från bladet — jagar honom teaterförhållandena och egenkärleken från det ena grandcasco-partiet till det andra... Striden med den egna ohjelpligheten varar dock endast någon tid bortåt och Erinnyerna slumra ej evigt. Publiken tröttnar slutligen på att höra röst och ingenting annat än röst samt att på densamma ständigt bygga nya och svikna förhoppningar, hans beskyddare ledsna vid att ständigt tröska bara halmen. En hvar kommer slutligen under fund med att hr A. saknar den hundrade ingrediensen: talang, smak, känsla, hjerta, snille eller hvad man nu må kalla den levande och lifgivande principen. — För att nu ställa allt på det klara kommer en scen-veteran fram hvilken menar väl med den bedårade hjeltetenoren och gifver honom ett sakförståndigt råd att vika af från den inslagna banan och taga sin skada igen genom nya grundliga studier. Och den gamle praktikern förstod saken, han hade som gosse redan sjungit med i Bachs motetter framför husportarne, var redan genomträngd af musik då han, en skygg, föga begåfvad yngling tjänade vid scenen först som lansbärare sedan som riddare — han växte på scenen tum efter tum till en jätte, endast genom den inneboende kraftens protektion. A. hade börjat der han slutade. A:s första roll var hans testamente, den sista hans dopsedel. Men hven vill vara slaf då man kan vara kung. Att börja åter från början, dertill kände sig hr A. för stolt. Det falska bladguldet var redan fastklubbadt vid hans själ och med upp-

bjudande af alla krafter flög han från forum till forum, flög allt längre och raskare för att uppnå sitt Valhalla, der icke otack och kabaler förföljde honom. Förgäfvos! Han flydde för sin egen skugga och aktade ej på den osynliga anden, sanningens, hvilken gick före honom. — Ändtligen förloerade den arme modet — hans röst svek honom. Den blef, förr än han kunde ana, det nödtvungna tidiga offret för en regellös utveckling, och andra stödjepunkter hade han icke. Förtviflan, ansträngningens kramp framkallade döden för hans så förhoppningsfullt begynte bana; och slutet på visan?... Den unge guden blef en gammal kafésångare.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Okt. 1, 3 Adam: *Konung för en dag* (Nemea: frk. Klemming; Zelida: fru Edling och Strandberg; Zephoris, kungen, prins Kadoor, Zizel: hrr. Lundmark, Lundqvist, Sellergren, Janzon; Pifear: hr E. Nilsson, 1:a debuten.) — 5, 7 Boito: *Mefistofeles* — 6 *Första Symfonikonsertern*: 1) Haydn: Symfoni B-dur, n:o 12 Petersuppl.; 2) Saint Saëns: C-moll pianokonsert n:o 4 (frk. Sigrid Carlheim-Gyllensköld); 3) Söderman: *Qvarruinen*, ballad (hr Lundqvist); 4) Svendsen: Symfoni n:o 4 D-dur. — 8 Weber: *Oberon*. — 10 Mozart: *Don Juan* (Leporello: hr Nygren); — 11 Bizet: *Carmen*. (Carmen: frk. Sigrid Wolff, 1:a debuten; Escamillo: hr Lejdström). — 12, 15 Auber: *Kronjuvelerna* (Katarina, Diana: frk. Ek, fru Edling; Don Henr. Sandoval, Don Sebastian, Rebolledo, Campo Major: hrr Lundmark, Linden, Janzon, Strömberg); — 14 Gounod: *Faust* (Margareta: frk. Klemming; Valentin: hr Lejdström, 1:a gången)

Svenska Teatern. Okt. 15 Reber: *Heir Benois papiljotter*, operett i 1 akt af Barbier och Carré (hr och fru Stenfelt, hr Warberg.)

Vasa-Teatern. Okt. 2, 5 Offenbach: *Storhertiginnan af Gerolstein*. — 4 Millöcker: *Viceamiral'n*. — 6, 7, 9—14 Offenbach: *Den sköna Helena*.

Djurgårsteatern. Okt. 1—15 *Hin och Smålandingen*.

Musikal. Akademien. Okt. 1. *Konsert* af tenorsångaren Wladyslaw Mierzewski och pianisten Georg Liebling.

Vetenskaps Akademien. Okt. 9. *Första Trio Soarén* af fru Alie Lindberg-Larsén, hrr Zetterquist och Bach. Raff: (Trio op. 155, A-moll; Rubinstein: Sonat för Violoncell och Piano, D-dur; Mendelssohn: Trio op. 66, C-moll; sång af frk. Jenny Norelius).

Första hälften af denna månad har visat mycken lifaktighet hos den sceniska verksamheten på kgl. operan; icke mindre än 7 operor af 7 olika kompositörer ha under dessa båda veckor gått öfver scenen, deribland reprisen af »Kronjuvelerna», hvilken opera efter sjuårig hvila kan betraktas såsom en nyhet; och derunder har man haft att bevittna tre debuter eller så godt som fyra genom hr Nygrens öfvertagande af Leporellos rol i »Don Juan», hvarjemte första symfonikonserter för säsongen gått af stapeln. Då vi derjemte ha att anteckna två konser-

ter under denna tid medgifver utrymmet endast en kortare redogörelse för dessa musiknöjen

Auber-Scribes qvicka opera »Kronjuvelerna», en favoritopera på den tid vår opera comique stod i sitt bästa flor med förmågor för detta fack sådana som Wilhelmina Gelhaar, Arnoldson, Willman och vår oförliknelige buffo Carl Johan Uddman, motsågs med ej ringa intresse af den komiska operans vänner och särskildt för dem som af gammalt hafva denna opera i minne. Utförandet nu om än icke i samma grad lyckadt som med den forna rolbesättningen, var dock på alla händer ganska godt, och musiken förfelade ej sin gamla verkan att slå an på publiken med sina lifliga och friska melodier om än vår tid gent emot operans musikaliskt dramatiska stil är något blaserad. Hvarje stil har dock sin åtminstone relativa förtjenst och sitt behag, om den icke är allt för urgammal; Wagner lär väl aldrig kunna undantränga Mozart och en Aubers och Rossinis spirituella musik i den komiska operan skall nog länge ännu skänka nöje åt dem, som icke alltför ensidigt hängifva sig åt nutiden smakriktning. I Katarinas rol framstod frk. Ek med sina kända egenskaper som en behaglig dramatisk artist och god koloratur-sångerska samt sekunderades förträffligt af fru Edling, som åt Dianas parti gaf en mindre förnäm än liflig och otvungen hållning. Att hr Lundmark skulle uppväga Arnoldson i vokalt hänseende samt i komisk verve och nobel hållning kunde man ej vänta, men han uppbar dock sin hjelterol ganska tillfredställande likasom de öfriga medverkande, bland hvilka hr Janzon gjorde en förträfflig framställning af rövaren-intendenten-excellensen Rebolledo. Operan hvars utförande i sin helhet är berömvärdt, har redan gifvits flere gånger för i det närmaste fylld salong.

Fröken Sigrid Wolffs debut i »Carmen», var särdeles lyckad, helst i betraktande af att det var hennes första uppträdande på scenen. Med en behaglig och voluminös, ehuru icke i alla lägen jemnstark röst, som tydligt utbildats i en god skola, förenar frk. W. en för scenen fördelaktig figur och dramatiska anlag, hvilket allt kom till godo i utförandet af Carmens demoniska sirennatur, som på det hela taget af henne återgafs med rätt mycken kraft, om man undantager spådomsscenen i andra akten, som blef något matt. I den stora slutscenen utvecklade hon en öfverraskande dramatisk förmåga i striden med José-Brun, hvars ypperliga spel i denna scen är bekant. I sitt minspel ådagalade frk. W. en rörlighet som kräfver mera moderation för att icke verka obehagligt. Hennes uttal af den svenska texten förtjenar allt beröm äfven om hon som norska dervid haft mindre svårigheter

att öfvervinna än hr Brun, hvars svenska ännu oakadt goda bemödanden icke är fullt emanciperad från Köpenhamnsdialekten. Frk. Wolff, som är dotter till den utmärkta norska skådespelerskan Lucie Wolff, har med understöd af norska staten och konung Oskar ett par år studerat sång för Pauline Viardot-Garcia i Paris, under hvars ledning hon instuderat Carmens parti på italienska.

Hr Edv. Nilssons debut i Adams outslitliga »Konung för en dag» var äfven framgångsrikt. Visserligen har man ej i hr N. någon acquisition af en hjeltetenor men en ren och vacker stämma och otvetydig scenisk förmåga särdeles i det naivt komiska facket, hvartill Pifear, hans debutrol, hör låter förmoda att hr N. kan blifva rätt användbar för vår opera. Vi få se i hvad mån hans nästa debut ger bekräftelse härpå. Som Valentin i »Faust» har hr Lejdström haft en ny uppgift att lösa, hvarmed han gick väl i land. Denna debut mottogs äfven med mycket bifall och hans utförande af dödsscenen, ehuru icke gifven med den väldiga passionerade kraften hos hans företrädare, lämnade prof på en rätt aktningvärd dramatisk förmåga. Med hr Nygrens Leporello ha vi ännu icke hunnit göra bekantskap.

Af de gifva konserterna tillkommer kgl. teaterns symfonikonsert första rummet. En af Haydns bästa symfonier i B-dur flödande af melodi och sprittande af humor ända in uti adagiot, inledde konserten som derpå i sitt andra nummer förde oss öfver till den nya franska skolan med Saint Saëns fjerdje pianokonsert hvari vår unga pianist frk. Carlh. Gyllensköld utförde solopartiet. Kompositionen, mindre helgjuten och klar än samma tonsättares G-moll-konsert, är med sin tvådelade sats hållen i något rhapsodisk form men eger många vackra och intressanta detaljer. Solopartiet sköttes med mycken bravur samt elegans och mjukhet i anslaget och om det stundom framträdde med mindre styrka än som behöfdes, så kan det tillskrifvas instrumentet och lokalen mer än executricen. Vid pianokonserten bör instrumentet placeras närmare salongen eller locket få stanna kvar på instumentet uppslaget så att ljudet kastas fram åt salongen. Det vokala nummer som ofta på dessa konserter interfolierar instrumentalnumren utgjordes denna gång af Södermans flere gånger förr hörda ballad med orkester: »Qvarnruinen», föredragen af den för sådana saker vanligtvis anlitade hr Lundqvist, som ej gick miste om välförtjent bifall för utförandet. Konsertens pièce de resistance var Svendsens första symfoni op. 4, ett ungdomsarbete från hans studietid i Leipzig, hvilket redan bär mästarens prägels och allt igenom pulserar af ungdomligt friskt lif, förträffligt både till form och ideer. Symfonien

gafs här under Svendsens eget anförande för fem år sedan och framkallade samma intensiva bifall nu som då. Scherzot måste bisseras.

Samma otur som träffade miss Nikita och de tyska professorerna vid deras konserter i Musikaliska akademien vid säsongens början förföljde äfven jättetenoren *Wladyslaw Mierzewski* (så stafvar han sitt förnamn) vid hans återuppträdande här den 1 Okt. i förening med pianisten Georg Liebling — den »första» konserten blef äfven den sista och gafs inför mycket gles salong, hvilket emellertid icke syntes imponera på den store sångaren, som slösade med extranummer efter hvarje applåd, kraftigt nog vittnande om auditoriets beundran af — åtminstone den präktiga stämman. Hr M. besitter onekligen mycken virtuositet och förmåga af mjukt föredrag, men hans framställning som vexlar mellan orkanen och zephyrfläkten synes mer anlagd på effekt än känsla och förmår därför ej i längden intressera. Hr Liebling, som titulerar sig själf »claviervirtuos», och som lär vara anställd som lärare vid sin brors musikskola i Berlin, visade en dugtig teknik och kunde äfven smeka örat med en mjuk ton, men syntes icke för må entusiasmera publiken. Den framgång hr Mierzewski gick miste om här synes han sedan i rikt mått ha få njuta i Kristiania.

Den första Trio-soaréen var besökt af en ganska talrik publik, som syntes belåten med sin afton. Erkännas måste och att ett säkrare ensemble spel för man sällan höra. Ruffs trio hade flere pointer af intresse om än ojemnheten hos den mångproduktive tonsättaren, hvars op. 155 nu gafs, äfven här kunde förnimmas Mendelssohns bekanta vackra trio likasom Rubinsteins sonat för violoncell och piano kunde ej undgå att intressera, särdeles må hr Bach berömmas för sitt musikaliska föredrag i violoncellpartiet. Den unga sångerskan som interfolierade med uppvisning af sin och sin lärares hr Larsens konst, har förut varit elev vid Musik. akademien, efter hvad vi hört. Hennes uppträdande vittnade om goda anlag, som redan hunnit till ganska god utbildning.

För hr Halléns konsert i Musikaliska akademien samma dag detta nummer läggs i pressen få vi i det nästa redogöra.

Från in- och utlandet.

Abonnementsföreställningar å kgl. operan gifvas från och med den 15 okt. hvarje måndag — in allas 30 sådana. Abonnementssteckningen, som upphörde nämnde dag, och hvartill hofkapellmästare Nordqvist utfärdar en inbjudning som framhöll operans väl-

behöfliga och kraftiga understöd genom abonnementssteckning, har lett till ett ganska godt resultat. Abonnementet har omfattats med stora och allmänna sympatier bland operans vänner, och bland abonnenterna å första raden märkas åtskilliga medlemmar af härvarande corps diplomatique.

Vid kgl. operan har tenoren *Edv. Nilsson* efter sin lyckade debut som Pifear i »Konung för en dag» erhållit engagement.

Fru *Stephanie Hedén*, den behagliga sångerskan, förut bekant från Södra teatern och Djurgårdsteatern, kommer att å kgl. operan debutera såsom Neméa i nyssnämnda opera.

En plan öfver K. operasalongen i sex kvartblad, omfattande både parkett och raderna, har utkommit och säljes i operans biljettkontor för 50 öre. För lättare öfverskådlighet äro planerna tryckta i två färger, svart och rött; en bifogad tablå angifver operans biljettpriser, dels de vanliga, dels vid förköp och abonnement samt i senare fallet den rabatt som erhålles. Beträffande abonnementsprisen kostar nu en plats på 1:a raden (1:a plats) för hela tiden 100 kronor, hvilket motsvarar ett pris pr gång af kr. 3,33 under det att biljetten annars kostar 5 kr. med och 4 kr. utan förköp; å nedre parkett kostar abonnementet 85 kr. platsen, eller 2,83 kr. pr gång emot resp. 4 och 3 kr. o. s. v.

En ny 1. aktsoperett af Siegfried Saloman säges vara under utarbetande af kompositören, som själf gifvit idén till den af hr H. Christiernson författade libretton. Handlingen tilldrager sig i våra dagar i en fransk småstad och operetten heter »Led vid lifvet».

Musikkonservatoriet. Elevantalet uppgår denna termen till 155. Af dem äro 53 (28 manliga, 25 qvinliga) från Stockholm, de öfriga med undantag af ett par från Norge och Ryssland, från landsorterna. Större delen af de manliga eleverna studera såsom hufvudämne orgel (19 st.) violin (15) och kyrkosång (10). Damerna studera mest sång (34), dernäst piano (17) och så orgel (11).

Svenska teatern är af egarne hrr Ludv. Josephson och Victor Holmqvist uthyrd till hr Emil Hjertstedt för tiden från 1 okt. d. å. till 1 juli nästa år. Hr Josephson fortfar att vara scenisk instruktör och förste regissör och hr Holmqvist stannar kvar vid teatern såsom skådespelare, hvarjemte hr Frans Hedberg åtagit sig att fortfarande vara teaterns litteratör.

Reformering af kyrkomusiken. Det senast församlade kyrkomötet har äfven haft en musikalisk fråga under behandling. Prof. Rudin, som vid flere tillfällen visat sitt intresse för kyrkosångens förbättring, hade nämligen vid

mötet väckt motion om tillsättande af en komité för utarbetande af förslag till revision af vår korallbok, särskildt med hänsyn till det nya psalmboksförslaget äfvensom för vidtagande af andra åtgärder till kyrkomusikens befrämjande. Motionen afstyrktes af det tillfälliga utskottet men segrade vid voteringen med den knappa öfvervigten af 2 röster, sedan motionen i sin helhet försvarats af landshöfding Treffenberg och biskop Rohde samt särskildt rörande kyrkomusiken af hr Bagge.

Tyska klockspelet lät d. 13:e d:s för första gången sedan det blef färdigt offentligt höra sina toner från kl. 12 middagen till 3 e. m. med mindre afbrott och åhördes af en talrik folkskara. Dess tränga utrymme i tornet lär ha varit till hinder för användandet af detsamma hittills.

Herr P. E. Lange-Müller, den bekante danske komponisten, hvars eminenta förmåga som tonsättare vi lärt känna genom hans opera »Spanska studenter», gifven å kgl. operan här 1884, samt musiken till »Det var en gång», uppförd här förra året, gästas nu för första gången vår hufvudstad och torde komma att uppehålla sig här ett par månader.

Professor Otto Goldschmidt, Jenny Linds make, har nyligen gjort ett besök härstädes i sällskap med en broder med. dr F. Goldschmidt från Hamburg. Prof. Goldschmidt föddes i Hamburg 1829 och erhöi en mycket omsorgsfull musikalisk uppfostran samt vann snart ett namn som pianist och tonsättare. Det är bekant huru han som pianist åtföljde Jenny Lind på hennes konsertturné i Amerika 1850 och gifte sig med henne 1852. De tillbragte sedan första åren af sitt äktenskap i Dresden och Düsseldorf och flyttade i slutet af 1850-talet till England, boende i eller invid London, der de i ett lyckligt äktenskap lefde för konsten och sin familj i mer än 3 1/2 decennier. En son till dem, som nyligen besökte Stockholm, vittnade genom sitt intresse för Sverige och sin bekantskap med dess språk om hur nära hans verldsberömda moder fortfarande var fästad vid hemlandet, Prof. G. har länge varit vice preses för musikakademien i London; han blef samtidigt med Gounod och Verdi 1865 invald till ledamot af svenska Musikaliska akademien och utnämndes 1876 till Vasariddare. Som tonsättare är han bekant genom det »heliga pastoralet» *Ruth* och har skrivit flere kompositioner för sång och piano, kammarmusikverk m. m.

Musikföreningen lär komma att återupptaga Berlioz' storslagna »Faust» å sin nästa konsert på kgl. operan äfven då med biträde af hr Sal. Smith.

Aflidna musikdilettanter. Kyrkoherde E. L. Lindergren, på Otto Lindblads tid den förnämste tenorsångaren i Lunds

studentsångförening, har öfvidit räa Ystad 71 år gammal. — En annan förr bekant sångare, bassångaren och fotografen D. Kihlberg har vid 61 års ålder slutat sina dagar i Hedemora. Han var medlem af första svenska nationalkören, som på 1860-talet med mycket bifall konserterade både här hemma och utrikes och var äfven någon tid anställd vid k. operan.

Emil Weimershaus är namnet på en 12-årig violinvirtuos, som med stort bifall nyligen spelat i Göteborg och nu låtit höra sig härstädes i Blanchs kafé. Den unge konstnären, som äfven spelat inför Filharmoniska sällskapet å en af dess sammankomster, utmärker sig för ganska långt hunnen teknisk färdighet och stor samt i allmänhet ganska ren ton och musikaliskt föredrag af de ganska svåra saker af Vieuxtemps, Sarasate, Léonard, Bruch m. fl., som tillhöra hans repertoar. Han lär nu vara betänkt på att konserter i landsorten; förmodligen afser gossens tidiga uppträdande på konserttribunen att skaffa medel till fortsatta grundliga studier.

De engelska klockspelarne, som för några år sedan uppträdde här, hafva å nyo gifvit några konserter härstädes i Sveasalen.

Fröken Signe Hebbe, väl bekant för sin förträffliga undervisning i sång och de särskildt för den sceniska konsten så viktiga ämnena deklamation och plastik, tillkännagifver enligt annons å sista sidan att hon fortfarande gifver lektioner i dessa ämnen.

Göteborg. Stora teatern har åter upptagit »Boccaccio» med fröken Gerda Grönberg i titelrolen och frök. Hel. Löfgren som fru Peronella, samt har för närvarande på repertoaren Rossinis »Barberaren i Sevilla», som d. 11 d:s första gången gick öfver scenen med mycket bifall. Särskildt berömmes frök. Lund som Rosina och hr Bentzon-Gyllisch, Wikström och Edberg i Figaros, Bartholos och Basils partier. Äfven kören och orkestern skötte sig väl.

Gefle. Musiksällskapet *Concordia* härstädes hade d. 4 oktober sitt års-sammanträde. Inkomsterna under året hade med 206 kr. öfverstigit utgifterna. Styrelsen, som återvaldes, utgöres af: förste stadsläkaren Sandberg (ordförande), länsnotarien Johansson (sekreterare), kontorschefen Melinder (skattmästare), direktör Björkgren (anförare), bataljonsläkaren Sandberg (bibliotekarie) samt borgmästarinnan Mellin och fru Grävilda Björkgren. Öfningarne under vintern hållas hvarje tisdag.

Sigrid Arnoldson har senast firat stora triumfer i Schweiz; särdeles har entusiasmen kulminerat i Neufchâtel, der hertiginnan af Dalarne bevistade första konserten och då sängerskan på hennes begäran föredrog »Fjorton år

tror jag visst att jag var» på ett sätt som hänförde auditoriet. Hon tillträder sedan ett lysande gästspels-engagement i Petersburg.

Köpenhamn. Fröken *Gina Oselio* har såsom Margareta-Helena i Boïtos »Mefistofeles» vunnit mycket beröm för sin sång. Den dramatiska framställningen, som ej var fullt så lyckad, erkännes dock ha varit af gripande verkan i fängelsescenen.

— *Reform* är namnet på en ny veckotidning för teater och musik utgifven af hofmusikhandlaren Henrik Hennings, och som företer ett omvexlande och pikant innehåll. En bilaga meddelar förteckning på ny dramatisk och musikalisk litteratur.

— *Marcella Sembrich*, den ryktbara sängerskan, en stjärna af samma ordning som Nilsson och Patti, skall den 24 och 29 november uppträda här mot ett honorar af 6,000 fres för afton. Öfver Stockholms horisont lär väl en sådan stjärna svårligen komma att visa sig.

Helsingfors. Det finska operasällskapet gjorde den 3 okt. sin lyckade debut på Alexandersteatern med Verdis »Den vilseförda», hvori fru Engdahl som Violetta skördade utomordentligt bifall. Hrr Holmström och Paulsson utförde mycket förtjenstfullt den yngre och äldre Germonts partier och orkestern säges ha gjort underverk, anförd af R. Kajanus.

— *Svenska teatern* härstädes kommer att upptaga den danske komponisten Charles Kjerulffs komiska opera »Kejsarens nya kläder». Hr Hjalmar Meissner är äfven för denna säsong engagerad som teaterns kapellmästare.

Paris. På *Renaissance-teatern* uppföres för närvarande en ny opera af Audran, kompositören till »Rosenkind», »Stora Mogol» m. fl. operor. Den nya operan med text af Ordonneau heter »Miette» och har gjort rätt stor lycka, säges det, genom elegant, melodios och väl arbetad musik samt med en behaglig debutant mlle Assourd i titelpartiet.

Hamburg. Ponchiellis »Gioconda» med text af Boïto har nu äfven hunnit hit och härstädes likasom på andra tyska scener vunnit mycket bifall för sin melodirika och rytmiskt liffulla musik. Operan är i sceniskt hänseende effektiv med lifliga folkscener, lysande gästbud, karnevalsuptåg, likprocessioner, brinnande fartyg etc.

Giuseppe Verdi fylde d. 9 okt. 74 år. Den gamle mästaren befinner sig oaktadt sin höga ålder vid den förträffligaste helsa och vigör.

Berlin. På kgl. operan gafs under förflutna säsongen från 1 sept. till 13 juni, 41 särskilda operor, deraf endast två som icke fylde aftonens program. »Trumpetaren från Säckin-

gen» gafs 17 gånger, »Vapensmeden» af Lortzing 16, »Carmen» 14, »Lohengrin» 11, »Don Juan» och Gounods »Margaretha» (Faust) hvard. 10, »Valkyrian» 9, »Regementets dotter» och »Martha» hvard. 8, »Profeten» och »Aida» hvard. 7, »Friskyttan» 6, »Figaros bröllop», »Siegfried» och »Turandot» hvard. 5, »Trollflöjten», »Hugenotterna», »Trubaduren», »Muntra fruarna», »Stradella», »Tannhäuser», »Undinen» af Lortzing, »Johan af Lothringen» af Joncières, och »Merlin» af Goldmark hvard. 4, »Fidelio» »Hans Heiling», »Tjufskyttan» af Lortzing, »Fra Diavolo», »Violetta» och »Donna Diana» af H. Hofmann, hvard. 3, »Robert», »Czar och timmerman», »Muraren», »Tristan och Isolde», hvard. 2, »Lucie», »Sömngångerskan», »Wilhelm Tell» och »Flygande Holländaren» hvard. 1 gång. Dessutom gafs enaktsoperorna »Förlofning vid lyktsken» 4 ggr, »Den lurade Kadin» 2 ggr. Som novitet gafs Rehbaums »Turandot»; för första gången på kgl. scenen framträdde »Vapensmeden» och »Rheingold».

— Kroll'ska teaterns konstnärliga

ledning har efter kommissionsrådet Engels död öfvertagits af dennes son Josef Engel, som under de sista åren verkat som regissör vid teatern.

Bland de betydande förmågor som senast gasterat vid denna teater nämnas i främsta rummet Hamburgerprimadonnan fru Klafsky (som Eglantine i Webers »Euryanthe»), hr Mierzwinski (som Arnold, Eleasar, Manrico), miss Mary Howe och kammarsångaren Paul Bullis fr. Dresden.

Karlsbad. En ny operett »Der Glücksritter» af Czibulka uppfördes för första gången d. 27 juni och vann afgjord framgång.

Dödsfall.

Ella John professor, violinist, född 1802 i Thirsk (York), har nyligen aflidit i London. Han var sedan 1822 medlem af Kingsteaterns orkester i London och studerade först 1845 kontrapunkt och komposition för Fétis i Pasis; återvände samma år till London

och grundade då en musikförening, *Musical Union*, som egde bestånd till 1880. Från 1850 till 1859 anstälde han äfven kammarmusik-soaréer (*Musical Winter-evenings*) och införde för dessa s. k. »analytiska program» (med anmärkningar om de utförda musikverkens faktur, komponisternas betydelse och lif etc.), hvilka vunno stor efterföljd. 1855 utnämndes E. till lektor i musik vid *London Institution*, höll som professor vid konservatoriet utmärkta föreläsningar och har utom musikartiklar i Londontidningar utgifvit en biografi öfver Meyerbeer samt »Musical sketches abroad and at home» (3:e uppl. 1878). Sitt dyrbara bibliotek har han testamenterat till South Kensington Museum.

Sahlberg, Alma, fru, född Schwabitz, känd såsom tonsättarinna, afled härst. den 11 okt. något öfver 46 år gammal. Hennes kompositioner utgöras företrädesvis af dansmusik för piano.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.
Kongl. Myntet.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition**, Hötorget 6, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmström.

Berna Schück

meddelar sånglektioner, afseende röstens fullständiga utbildning efter Mme Artôts berömda metod.

Adress: Brahegatan 38, 1 tr. upp.
Mottagningstid kl. 10—12 f. m.

Richard Anderssons Musik-Skola

är åter öppnad. Undervisningsämnen och lärare äro: Piano: Richard Andersson och f. d. elever. Violin: L. J. Zetterqvist, konsertmästare vid Kongl. Hofkapellet. Orgel: W. Heintze, organist i S:t Jacob. Harmonilära: Knut Bäck.

Skriftliga förfrågningar och anmälningar adresseras till Stockholm, Brunnsgatan N:o 28, 2 tr. upp. Muntliga sådana alla dagar kl. 1—3 och 5—6 e. m. från och med den 10 Sept. till skolans början. (G. 22302 X 5).

SVENSK MUSIKTIDNINGENS årgångar 1884, 1885

och 1886 säljas till nedsatt pris af 4 kronor pr årgång, 7 kronor för två årgångar, 10 kronor för alla tre, då kontant likvid med beställning efter noggrann adress sändes direkt till **Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

Maria Pettersson

född Konow

meddelar fortfarande undervisning i

Solosång.

34 Drottninggatan 34.

Studier i rytmik,

grundade på diktamensöfningar och analys af framstående tonverk, är tillfälle under kommande vinter att idka under ledning af undertecknad Dessa studier i den musikaliska frasens rytm och dennes funktioner och betoning vid musikkonserter äro afsedda för musikstuderande och af vikt för dem, samt äro oberoende af hvar och ens vokala eller instrumentala fackstudier Undervisningen kräver intet särskildt hemarbete och är af intresse äfven för dem, som i egenskap af amatörer idka musik. I den mån som anmälningar ingå under den närmaste tiden, ordnas deltagarne i särskilda lag, som framgent begagna öfverenskommen gemensam undervisningstid. Månadsavgiften, 10 kronor, berättigar till två studietimmar i veckan och erlägges vid hvarje månads början.

Fredr. Peterson

Nybrohamnen 26, 2 tr. upp, träffas kl. 1—2.

Undertecknad gifver fortfarande undervisning i

Sång, Dramatik och Plastik

om anmälan göres mellan

kl. 10—11 f. m.

Sturegatan 24.

Signe Hebbe.

INNEHÅLL: Beethoven och Schuberts sista grafplattning. — August Södermans manuskriptsamling af A. L. — Robert Schumanns bref. — Till tenorsångarnes naturhistoria. — Från Scenen och Konserterna. — Från In- och Utlandet. — Dödsfall. — Annonser.